

Anàlisi Judit Díaz Barneda

Amb ulls de viatger

Pagès Editors ha publicat 'La imatge de Catalunya a Rússia. Notes de viatgers russos dels segles XIX i XX', de Josep M. Farré

Poques vegades ens trobarem un llibre de recerca històrica tan amè com *La imatge de Catalunya a Rússia* (Pagès Editors). I no només seduirà aquelles persones que tinguin una tendència esbiaixada cap a la russofília, com és el cas del seu autor, l'historiador Josep M. Farré i Pedrós, sinó també a lectors catalans menys acostumats a heur-se-les amb les subtils de l'ànima russa.

El llibre de Farré i Pedrós és, abans que res, una història d'amor en dues direccions. Per una part cap a la seva terra i cultura, la catalana, que creia fermament que havia de donar a conèixer als estudiants universitaris de Moscou ara fa uns trenta anys. No era pas lector de català, sinó que treballava a l'ambaixada espanyola, però va convertir en una croada personal difondre la idea de Catalunya per aquelles latituds. Per l'altra part, amor cap a la història i la cultura russes, impuls

que el va dur a fer una investigació força exhaustiva per biblioteques i arxius de l'antiga capital de la URSS buscant els rastres de notícies i cròniques escrites per viatgers russos de finals del segle XIX i principis del XX. Els escrits tenen un tema en comú: la Catalunya que aquests viatgers van conèixer de primera mà quan s'hi van aturar, ja fos de pas o com a destinació final.

La varietat d'autors que ha recollit Josep M. Farré mostra un espectre ben curiós de personatges que tenien el costum de moure's pel món sense els avantatges dels *low cost*. Hi sovintegen els periodistes, però també hi podem trobar diplomàtics, metges, enginyers, geògrafs, poetes, pintors i historiadors de més o menys anomenada. Alguns resten anònims, d'altres ens resulten més coneguts, com l'acolorit escriptor Vassili I, Nemiròvitx-Dàntxenko, que va venir tres cops, o el poeta i pintor Maximilian Volóixin. Fins i tot hi

trobem reproduït un fragment de les memòries de Konstantín A. Korovin, pintor contractat pel teatre Bolxoi, que va aterrar a la Península ibèrica amb l'objectiu de fer els esbossos del natural per als decorats de l'òpera *Carmen*. No ens queda clar, però, si el pas per Catalunya li va ser gaire profitós per a la seva empresa.

Profunditats variables

L'aproximació al Paísos Catalans (les cròniques ens porten a viatjar també per territoris valencians i balears) té diferents profunditats segons els interessos personals dels observadors. N'hi ha que n'ofereixen una imatge superficial i costumista, turistes que passen per les Rambles i van a Montserrat, però els més compromesos fan coneixença amb personatges rellevants de l'època, com ara Víctor Balaguer i Narcís Oller.

D'altres se submergeixen en fets clau de la història de casa nostra com els *pronunciamientos* i les seves conseqüències, la

Setmana Tràgica i l'Exposició Universal. El recull s'acaba amb un text de l'any 1917 i un epíleg en què l'autor fa un resum de l'enfocament que els visitants atents a la realitat del país donaran a partir de la Revolució d'Octubre.

Però el que crida poderosament l'atenció és la impressió que reben els viatgers russos de la relació que els catalans tenen amb Espanya. No tots arriben a les mateixes conclusions, però a tall d'exemple us oferim un petit fragment del text del periodista i corresponsal Aleksei A. Werner, arribat per informar sobre els fets de la Setmana Tràgica el 1909: "El drama del poble català rau en el fet que es troba subjecte a un poble inculte i que disposa en contraposició d'una gran força física. Per altra banda els catalans tenen només la seva elevada cultura". De perletes com aquesta n'hi ha un bon reguitzell. Caldrà llegir-lo sencer per practicar l'autoanàlisi, un cop més. *

Vaclav i Lena

Una història d'amor màgica que fondrà el cor més fred.

edicions
62

www.edicions62.cat

